

§ 5 ЛІКВІДНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ ТА МЕТОДИ ЇЇ ОЦІНКИ

Мета: визначити сутність ліквідності інвестицій, її класифікацію та методи оцінки, засвоїти залежність між рівнем ліквідності та розміром інвестиційного доходу, розкрити сутність поняття премія ліквідності.

Основні поняття: ліквідність інвестицій, рівень ліквідності інвестицій, премія ліквідності.

План

1. Ліквідність інвестицій: сутність, класифікація та методи оцінки.
2. Фінансові втрати і фінансові витрати.
3. Рівень ліквідності і розмір інвестиційного доходу.

1. Ліквідність інвестицій: сутність, класифікація та методи оцінки

Ліквідність інвестицій - характеристика об'єктів інвестування (як реальних, так і фінансових) за їхньою здатністю бути реалізованими протягом короткого періоду часу без втрати своєї реальної ринкової вартості при зміні раніше прийнятих інвестиційних рішень і необхідності реінвестування капіталу.

Ліквідність інвестицій являє собою їх потенційну здатність за короткий час і без суттєвих фінансових втрат трансформуватися у грошові засоби.

Оцінка ліквідності інвестицій у часі вимірюється звичайно у кількості днів, необхідних для реалізації на ринку того чи іншого об'єкту інвестування. За цим показником спектр ліквідності різних об'єктів інвестування достатньо широкий:

Високий рівень ліквідності	Депозитні внески до запитання
	Цінні папери з коротким періодом обігу (короткострокові ощадні сертифікати, короткотермінові облігації, короткотермінові векселі)
	Термінові депозитні внески у банк
	Цінні папери із тривалим періодом обігу (довгострокові облігації, довгострокові ощадні сертифікати, акції підприємств)
	Обладнання, машини, механізми
	Нерухомість споживчого призначення (дачі, квартири, котеджі)
Низький рівень ліквідності	Приміщення і споруди виробничого призначення, виробничі об'єкти незавершеного будівництва

Класифікація об'єктів інвестування за критерієм витрат часу на реалізацію:

- 1) терміново ліквідні об'єкти (до 7 днів);
- 2) високоліквідні (8 - 30 днів);
- 3) середньоліквідні (1 - 3 місяці);
- 4) слаболіквідні (понад 3 місяці).

Показники ліквідності інвестицій за часом та рівнем фінансових втрат часто знаходяться в оберненій залежності: якщо інвестор погоджується на вищі фінансові втрати при реалізації об'єкту, то він зможе його швидше реалізувати, і навпаки.

2. Фінансові втрати і фінансові витрати.

Оцінка ліквідності за рівнем фінансових втрат проводиться на базі аналізу окремих видів фінансових втрат і витрат. До фінансових втрат, викликаних трансформацією об'єкту інвестування у грошові засоби, відносять часткову втрату первинних вкладень капіталу у зв'язку із реалізацією об'єкту незавершеного будівництва, продажем цінних паперів в період їх низького котирування. До фінансових витрат, пов'язаних із ліквідністю інвестицій належать суми податків, сплачених при реалізації об'єкту, комісійна винагорода посередників тощо.

Оцінка ліквідності інвестицій за рівнем фінансових втрат здійснюється шляхом співвіднесення цієї суми до суми інвестицій. Низький рівень виражається у показнику 5%, середній – 6-10%, високий – 11-20% і дуже високий – більше 20%.

При оцінці ліквідності використовуються 2 основні критерії:

- 1) час трансформації інвестицій в грошові кошти;
- 2) розмір фінансових втрат, пов'язаних з трансформацією.

Критерій часу трансформації.

Перелік об'єктів інвестування по мірі зниження ліквідності:

- 1) депозитні вклади «до запитання»;
- 2) термінові депозитні вклади;
- 3) короткострокові цінні папери;
- 4) довгострокові цінні папери, в тому числі акції;
- 5) обладнання, машини, механізми тощо;
- 6) нерухомість;
- 7) незавершене будівництво.

3. Рівень ліквідності і розмір інвестиційного доходу.

Рівень ліквідності інвестицій - показник характеризує можливу швидкість реалізації об'єктів (інструментів) інвестування за їх реальною ринковою вартістю.

Залежність між рівнем ліквідності і розміром інвестиційного доходу (або премії за ліквідність) може бути проілюстрована на прикладі депозитних вкладів. Найменша депозитна ставка відсотка встановлена закладами до запитання, які можуть бути вилучені інвестором будь-якої миті. При строкових вкладах на термін 3-6 місяців депозитна ставка відсотка збільшується, а при термінових вкладах на термін більше одного року вона досягає максимальних розмірів для цього виду інвестицій.

Премія за ліквідність - додатковий дохід, виплачуваний інвесторові, з метою відшкодування ризику можливих фінансових втрат, пов'язаних з низькою ліквідністю об'єктів (інструментів) інвестування.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Дайте визначення поняттю «ліквідність інвестицій».
2. Як вимірюється оцінка ліквідності інвестицій у часі?

3. Як класифікуються об'єкти інвестування за критерієм витрат часу на реалізацію?

4. Що відносять до фінансових витрат?

5. Що відносять до фінансових витрат?

6. Дайте визначення поняттю «рівень ліквідності інвестицій».

7. Що таке премія за ліквідність?

Література: Основна: 1, 6, 10.

Додаткова: 14, 18, 20.